

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Wytyczne szczegółowe w zakresie pomocy w ramach płatności bezpośrednich, przejściowego wsparcia krajowego, płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115, wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115 oraz warunkowości

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Robert Telus

/podpisano elektronicznie/

Warszawa, 04 października 2023 r.

Podstawa prawna

Wytyczne zostały wydane na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 412 oraz poz. 1530).

Obowiązywanie wytycznych

Niniejsze wytyczne obowiązują od dnia 9 października 2023 r.

Spis treści

I. Słownik pojęć	5
II. Wykaz skrótów	5
III. Informacje ogólne.....	8
IV. Wytyczne dotyczące zasad wspólnych dla płatności bezpośrednich	8
V. Wytyczna szczegółowa dotycząca przyznawania płatności spółdzielni produkcji rolnej albo spółdzielni rolników.....	9
VI. Wytyczne szczegółowe dotyczące zasad przyznawania płatności niezwiązanej do tytoniu.....	10
VII. Wytyczne szczegółowe dotyczące zasad przyznawania płatności dla małych gospodarstw na 2023 r.	10
VIII. Wytyczne szczegółowe dotyczące przyznawania pomocy w ramach płatności w ramach schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, o których mowa w art. 16 ust. 2 lit. d rozporządzenia 2021/2115	11
VIII.1. Wytyczne dotyczące możliwości przyznania płatności za realizację ekoschematów do powierzchni gruntów ornych dodanych w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020	11
VIII.2. Wytyczne dotyczące realizacji płatności w ramach ekoschematów	12
VIII.3. Wytyczne dotyczące realizacji płatności dobrostanowej.....	14
IX. Wytyczne szczegółowe dotyczące przyznawania pomocy w ramach płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115 przyznawanych w formie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych	16
IX.1. Wytyczna dotycząca dokumentów potwierdzających przesłanie kopii dokumentacji przyrodniczej do ITP-PIB w przypadku wariantów Interwencji 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 oraz Interwencji 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza	

obszarami Natura 2000.....	16
IX.2. Wytyczna dotycząca przepisów zawartych w działaniach ochronnych obowiązkowych i fakultatywnych określonych w PO lub PZO ustanowionych dla obszarów Natura 2000	17
X. Wytyczne szczegółowe dotyczące przyznawania pomocy w ramach wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115	18
XI. Wytyczne szczegółowe w zakresie warunkowości	18
Załącznik: Szczegółowe rodzaje uchybień dla odpowiednich minimalnych wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin	20

I. Słownik pojęć

działalność rolnicza - działalność, o której mowa w art. 21 ust. 1 ustawy PS WPR

normy GAEC – normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska określone w PS WPR i wymienione w załączniku III do rozporządzenia 2021/2115

pomoc - pomoc finansowa, o której mowa w ustawie PS WPR, w ramach działań, interwencji oraz przejściowego wsparcia krajowego objętych Zintegrowanym Systemem Zarządzania i Kontroli

wytyczne MRiRW - wytyczne instytucji zarządzającej (Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi), o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy PS WPR

rejestr producentów surowca tytoniowego - rejestr producentów surowca tytoniowego, o którym mowa w art. 40ha ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych

rolnik - rolnik w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115, którego gospodarstwo jest położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Zintegrowany System Zarządzania i Kontroli - zintegrowany system zarządzania i kontroli, o którym mowa w tytule IV rozdział II rozporządzenia (UE) 2021/2116

II. Wykaz skrótów

ARiMR - Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

ITP-PIB - Instytut Technologiczno-Przyrodniczy - Państwowy Instytut Badawczy

KOWR - Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa

PO - Plany Ochrony

PZO - Plany Zadań Ochronnych

PROW 2014-2020 - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

PS WPR - Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

przejściowe wsparcie krajowe - przejściowe wsparcie krajowe, o którym mowa w art. 147 rozporządzenia 2021/2115

rozporządzenie 2021/2115 - rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)

2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013

rozporządzenie dobrostanowe - rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 kwietnia 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach schematów na rzecz dobrostanu zwierząt w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

rozporządzenie ekoschematowe – rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty płatności w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

rozporządzenie w sprawie „Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego” - rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

rozporządzenie w sprawie minimalnych warunków utrzymywania zwierząt gospodarskich - rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej

rozporządzenie w sprawie norm - rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 marca 2023 r. w sprawie norm oraz szczegółowych warunków ich stosowania

rozporządzenie w sprawie płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi - rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 z dnia 10 marca 2023

r.

rozporządzenie w sprawie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych - rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

rozporządzenie w sprawie podstawowego wsparcia dochodów - rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty podstawowego wsparcia dochodów, płatności redystrybucyjnej, płatności dla młodych rolników, płatności związanych z produkcją do powierzchni upraw i płatności związanych z produkcją do zwierząt i przejściowego wsparcia krajowego w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

rozporządzenie w sprawie warunków technicznych - rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie

rozporządzenie w sprawie wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych w ramach PS WPR - rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 kwietnia 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych oraz w formie premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

rozporządzenie w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu zwierząt gospodarskich - rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej

system IRZ - system uregulowany ustawą z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt

ustawa o organizacji niektórych rynków rolnych - ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych

ustawa PROW 2014-2020 - ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

ustawa PS WPR - ustawa z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

III. Informacje ogólne

1. Niniejsze wytyczne zostały wydane w celu prawidłowej realizacji przez ARiMR zadań mających na celu przyznawanie pomocy, w tym opracowanie procedur dotyczących kontroli administracyjnej oraz kontroli na miejscu.
2. Niniejsze wytyczne mają zastosowanie do pomocy w ramach płatności bezpośrednich, przejściowego wsparcia krajowego, płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115, wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115 oraz warunkowości.
3. Niniejsze wytyczne stanowią podstawę systemu realizacji PS WPR, obok przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w tym ustawy PS WPR.

IV. Wytyczne dotyczące zasad wspólnych dla płatności bezpośrednich

ARiMR weryfikuje prowadzenie działalności rolniczej w przeważającym zakresie na użytkach rolnych gospodarstwa rolnego wykorzystywanych także do prowadzenia działalności pozarolniczej ustalając:

- 1) intensywność działalności pozarolniczej (nasilenie wykonywanych czynności związanych z działalnością pozarolniczą jest mniejsze od działalności rolniczej);
- 2) charakter działalności pozarolniczej (specyfika wykonywanych czynności nie zaburza efektów działalności rolniczej);
- 3) okres trwania działalności pozarolniczej (czas trwania czynności związanych z działalnością pozarolniczą nie pokrywa się z działalnością rolniczą, w szczególności w okresie wegetacyjnym);

4) harmonogram działalności pozarolniczej (termin wykonywania czynności związanych z działalnością pozarolniczą nie koliduje z czynnościami związanymi z działalnością rolniczą, np. zabiegami agrotechnicznymi).

V. Wytyczna szczegółowa dotycząca przyznawania płatności spółdzielni produkcji rolnej albo spółdzielni rolników

1. ARiMR nie sprawdza warunku dotyczącego poddania się lustracyjnemu badaniu, o którym mowa w przepisach:

1) art. 27 ust. 3 ustawy PS WPR,

2) § 7 ust. 3 rozporządzenia w sprawie podstawowego wsparcia dochodów,

3) § 20 ust. 6 rozporządzenia w sprawie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych,

4) § 3 ust. 4 rozporządzenia w sprawie płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi

- jeżeli od dnia wpisu spółdzielni produkcji rolnej albo spółdzielni rolników do Krajowego Rejestru Sądowego do dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności upłynęło mniej niż 3 lata.

2. ARiMR nie uznaje za brak formalny brak dołączenia przez spółdzielnię produkcji rolnej albo spółdzielnię rolników do wniosku dokumentów, o których mowa w przepisach:

1) § 27 pkt 2 lit. b rozporządzenia w sprawie podstawowego wsparcia dochodów,

2) § 24 ust. 2 pkt 2 lit. b rozporządzenia w sprawie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych,

3) § 6 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi

- jeżeli od dnia wpisu takiej spółdzielni do Krajowego Rejestru Sądowego do dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności upłynęło mniej niż 3 lata.

VI. Wytyczne szczegółowe dotyczące zasad przyznawania płatności niezwiązanej do tytoniu

1. ARiMR ustalając, czy rolnik albo jego małżonek w dniu 31 grudnia 2018 r. był wpisany do rejestru producentów surowca tytoniowego, uwzględnia również małżonka tego rolnika, jeżeli małżonek w dniu 31 grudnia 2018 r. był wpisany do rejestru producentów surowca tytoniowego na podstawie decyzji o wpisie do tego rejestru, ale decyzja ta została unieważniona, a po 31 grudnia 2018 r, do rejestru producentów surowca tytoniowego został wpisany ten rolnik.
2. ARiMR dokonuje ustaleń, o których mowa w ust. 1, na podstawie udostępnionego przez KOWR, z urzędu, wykazu rolników uwzględniającego również dane małżonka rolnika ubiegającego się przyznanie płatności niezwiązanej do tytoniu, jeżeli taki małżonek w dniu 31 grudnia 2018 r. był wpisany do rejestru producentów surowca tytoniowego.
3. ARiMR ustalając indywidualną ilość referencyjną, o której mowa w art. 40 ust. 1 ustawy PS WPR, uwzględnia masę surowca tytoniowego dostarczonego nabywcy w roku 2017 albo 2018 również w ramach umowy wieloletniej zawartej przed rokiem 2017 i obejmującej dostarczenie surowca tytoniowego z lat zbiorów 2017 lub 2018.
4. ARiMR dokonuje ustaleń, o których mowa w ust. 3, na podstawie udostępnionego przez KOWR, z urzędu, wykazu rolników uwzględniającego również umowy zawarte przed rokiem 2017 ale obejmujące również dostarczenie surowca tytoniowego z lat zbiorów 2017 lub 2018.

VII. Wytyczne szczegółowe dotyczące zasad przyznawania płatności dla małych gospodarstw na 2023 r.

1. Przy wyliczeniu kwoty płatności dla małych gospodarstw dla danego rolnika ARiMR uwzględnia:
  - 1) powierzchnię obszaru zatwierdzonego do podstawowego wsparcia dochodów, w tym również grunty zalesione. Powierzchnia gruntów objętych zobowiązaniem zalesieniowym nie jest uwzględniana do ustalenia powierzchni użytków rolnych będących w posiadaniu rolnika, o której mowa w art. 147a ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy PS WPR;

- 2) maksymalną kwotę płatności wynoszącą 1 125 EUR, ustaloną w Planie Strategicznym zatwierdzonym decyzją Komisji Europejskiej z dnia 30 sierpnia 2023 r.
2. Przy ustalaniu spełnienia warunku, o którym mowa w art. 147a ust. 1 pkt 2 ustawy PS WPR, ARiMR sprawdza, czy rolnik lub podmiot, od którego ten rolnik nabył gospodarstwo rolne, którego dotyczy żądanie przyznania płatności dla małych gospodarstw, otrzymał decyzję w sprawie przyznania płatności bezpośrednich za 2022 r. oraz czy określona w tej decyzji powierzchnia gruntów objętych obszarem zatwierdzonym do jednolitej płatności obszarowej jest większa od zera.
3. W przypadku stwierdzenia, że rolnik, który złożył żądanie przyznania płatności dla małych gospodarstw nie spełnia warunków przyznania tej płatności określonych w art. 147a ust. 1 ustawy PS WPR ARiMR prowadzi postępowanie w sprawie przyznania płatności bezpośrednich na podstawie złożonego wniosku o przyznanie płatności na 2023 r.

VIII. Wytyczne szczegółowe dotyczące przyznawania pomocy w ramach płatności w ramach schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, o których mowa w art. 16 ust. 2 lit. d rozporządzenia 2021/2115

VIII.1. Wytyczne dotyczące możliwości przyznania płatności za realizację ekoschematów do powierzchni gruntów ornych dodanych w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone Działania rolno-środowiskowo-

klimatycznego PROW 2014-2020¹

ARiMR uznaje, że rolnik spełnia warunki i wymogi dotyczące realizacji praktyk:

- 1) Zróżnicowana struktura upraw (ZSU) lub
- 2) Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia (w wariacie podstawowym lub w wariacie z wapnowaniem)

- jeżeli te warunki i wymogi rolnik spełnia i realizuje w całości tylko na gruntach ornych dodanych w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020, a nie na terenie całego gospodarstwa.

VIII.2. Wytyczne dotyczące realizacji płatności w ramach ekoschematów

1. Na potrzeby realizacji ekoschematu przyznawanego w formie płatności do Rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi ARiMR uznaje, że zarówno formy jare, jak i ozime oraz ich mieszanki stanowią międzyplon ozimy.
2. W przypadku braku podania przyczyny niewykonania zdjęcia geotagowanego ARiMR nie może odmówić przyznania płatności w ramach praktyk:
  - 1) Wymieszanie obornika na gruntach ornych w terminie 12 godzin od jego aplikacji lub
  - 2) Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbrygowo.
3. Na potrzeby realizacji praktyki Wymieszanie obornika na gruntach ornych w terminie

---

¹ Zgodnie z § 5 ust. 3 rozporządzenie w sprawie „Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego”, w przypadku gdy rolnik zadeklarował we wniosku o przyznanie kolejnej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej grunty orne, które nie zostały zadeklarowane we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne realizowane w ramach Pakietu 1. obejmuje również te grunty, lecz jedynie w zakresie przestrzegania wybranych wymogów w tym między innymi wymogu dotyczącego zastosowania co najmniej 4 upraw, wymienionych w ust. 1 załącznika nr 4 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego w plonie głównym w danym roku na gruntach ornych w gospodarstwie.

- 12 godzin od jego aplikacji ARiMR uwzględni również stosowanie nawozu naturalnego w formie granulatu.
4. Rejestr działań agrotechnicznych prowadzony w gospodarstwie, ARiMR weryfikuje w zakresie sporządzonym na potrzeby danej płatności w ramach ekoschematów lub praktyki w ramach tych płatności.
  5. W ramach praktyki Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia w wariacie z wapnowaniem, ARiMR uwzględnia również faktury za zakup wapna wystawione w roku n-1 w odniesieniu do roku, w którym rolnik ubiega się o dopłatę w ramach wymienionego wariantu.
  6. ARiMR weryfikując wyniki badań gleby bierze pod uwagę oznaczenie działki, a nie osobę lub podmiot, który zlecił wykonanie badania.
  7. Plany nawożenia sporządzone jesienią roku 2022 na lata 2022/2023 ARiMR uwzględnia w ramach płatności do praktyki Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia w roku 2023, o ile spełnione zostały warunki przyznania tej pomocy.
  8. ARiMR weryfikuje plan nawożenia w taki sposób, aby pomoc za dany plan nawożenia w odniesieniu do tej samej powierzchni wypłacana była tylko raz (rolnik, który opracował plan nawożenia do 30 września roku n na lata n/n+1 oraz w roku n ubiega się o płatności w ramach praktyki Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia, nie może otrzymać płatności w ramach ww. praktyki na podstawie tego samego planu w roku n+1).
  9. Na potrzeby realizacji praktyki Międzyplony ozime lub wsiewki śródplonowe ARiMR nie uwzględnia wysiewu roślin bobowatych drobnonasiennych w trawę.
  10. Na potrzeby realizacji praktyki Międzyplony ozime lub wsiewki śródplonowe ARiMR uwzględni roślinę zadeklarowaną w ramach tej praktyki jako plon główny w roku zgłoszenia tej praktyki we wniosku, jak również w roku n+1, wyłącznie w przypadku dokonania wysiewu tej rośliny jako uprawy głównej po usunięciu międzyplonu.
  11. W przypadku praktyki Międzyplony ozime lub wsiewki śródplonowe, jeżeli rolnik wykona wsiewkę śródplonową w uprawę w plonie głównym i nie złoży oświadczenia o dacie zbioru uprawy w plonie głównym, ARiMR uznaje, że utrzymuje on wsiewkę co najmniej do wysiewu kolejnej uprawy w plonie głównym.

12. W przypadku praktyki Uproszczone systemy uprawy ARiMR uwzględni możliwość zebrania słomy z gruntu zadeklarowanego do tej praktyki.
13. Za przeprowadzony zabieg ochrony roślin w ramach ekoschematu Biologiczna ochrona upraw ARiMR uzna wysianie/wysadzenie nasion/bulw zaprawionych środkiem ochrony roślin, o którym mowa w art. 34 ust 1 ustawy PS WPR.
14. W ramach ekoschematu Biologiczna ochrona upraw w przypadku upraw ozimych przeprowadzenie zabiegu ochrony upraw przy użyciu środka ochrony roślin, o którym mowa w art. 34 ust 1 ustawy PS WPR, w tym zastosowanie zapraw i wysianie/wysadzenie zaprawionych nasion/bulw, ARiMR uwzględni powierzchnię tych upraw do płatności w roku N w przypadku złożenia przez rolnika wymaganych dokumentów w terminie do dnia 30 września roku N, lub w roku N+1 w przypadku złożenia przez rolnika wymaganych dokumentów w terminie do dnia 30 września roku N+1.
15. ARiMR przyznając płatność w ramach ekoschematu Biologiczna ochrona upraw, w przypadku zaistnienia następstwa prawnego, uwzględni imienny dokument potwierdzający zakup środka ochrony roślin albo inny imienny dokument potwierdzający jego nabycie wystawiony na rolnika, który złożył wniosek o przyznanie płatności.
16. ARiMR przyznając płatność w ramach ekoschematu Integrowana produkcja roślin uwzględni prowadzenie przez rolnika lub jego małżonka uprawy roślin zgodnie z metodykami integrowanej produkcji roślin opracowanymi przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa i udostępnianymi na jej stronie internetowej.
17. ARiMR weryfikuje szczegółowe rodzaje uchybień dla odpowiednich minimalnych wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin zgodnie z Załącznikiem.

VIII.3. Wytyczne dotyczące realizacji płatności dobrostanowej

1. ARiMR weryfikując utrzymywanie zwierząt w pomieszczeniach lub w budynkach (tzn. w systemie zamkniętym) w ramach rozporządzenia dobrostanowego sprawdza w szczególności:
  - 1) przestrzeganie przepisów rozporządzenia w sprawie warunków technicznych,

w szczególności dla pomieszczeń przeznaczonych dla inwentarza żywego dotyczących:

- a) oświetlenia światłem dziennym lub sztucznym, przystosowanego do gatunku i grupy zwierząt,
- b) wymiany powietrza, wymaganej dla określonego gatunku i grupy zwierząt,
- c) utrzymania właściwej temperatury,
- d) zabezpieczenia przed wpływami atmosferycznymi oraz wilgocią z podłoża i zalegających odchodów zwierzęcych,
- e) odprowadzenia ścieków ze stanowisk dla zwierząt do zewnętrznych lub wewnętrznych zbiorników szczelnych,
- f) wyposażenia w instalacje i urządzenia elektryczne, dostosowane do przeznaczenia pomieszczeń,
- g) odpowiednich warunków do pracy obsługi;

2) przestrzeganie przepisów rozporządzenia w sprawie minimalnych warunków utrzymywania zwierząt gospodarskich oraz rozporządzenia w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu zwierząt gospodarskich, w szczególności zapewnienie:

- a) świniom, bydłu, owcom, kozom, indykom, kurom nioskom oraz kurczętom brojlerom - stałego dostępu do wody (konie pojone są trzy razy dziennie),
- b) wyposażenia i sprzętu przeznaczonego do karmienia i pojenia zwierząt utrzymywanych w pomieszczeniach lub w budynkach umieszczonego w taki sposób, aby zminimalizować ryzyko zanieczyszczenia paszy lub wody oraz ułatwić bezkonfliktowy dostęp tych zwierząt do paszy i wody,
- c) podłogi w pomieszczeniach, która powinna być twarda, równa i stabilna, a jej powierzchnia gładka i nieśliska.

2. ARiMR kwalifikuje zwierzęta na podstawie typu użytkowania i kierunku użytkowego zawartego w systemie IRZ według poniższych zasad:

1) do wariantu Dobrostan krów mlecznych kwalifikują się krowy o zgłoszonym w komputerowej bazie danych mlecznym typie użytkowym, a w przypadku krów w typie użytkowym kombinowanym - krowy o mlecznym kierunku użytkowania;

2) do wariantu Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub w budynkach oraz wariantu Dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym wymogami objęte są krowy mamki, cielęta, opasy o masie ciała do 300 kg i jałówki o mięsnym typie użytkowym, a w przypadku bydła w typie użytkowym kombinowanym - o mięsnym kierunku ich użytkowania;

3) do wariantu Dobrostan opasów kwalifikuje się bydło w wieku określonym w rozporządzeniu dobrostanowym przeznaczone do opasu, o zgłoszonym w komputerowej bazie danych kierunku użytkowania:

a) mleczny - opasowy albo

b) mięsny - opasowy albo

c) opasowy.

IX. Wytyczne szczegółowe dotyczące przyznawania pomocy w ramach płatności w ramach interwencji związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 69 lit. a rozporządzenia 2021/2115 przyznawanych w formie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych

IX.1. Wytyczna dotycząca dokumentów potwierdzających przesłanie kopii dokumentacji przyrodniczej do ITP-PIB w przypadku wariantów Interwencji 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 oraz Interwencji 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000

1. ARiMR uznaje, że kopia dokumentacji przyrodniczej została przesłana do ITP-PIB, jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych do dnia 10 października pierwszego roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego złoży do ARiMR w szczególności jeden z poniższych dokumentów:

1) skan dokumentu potwierdzającego złożenie dokumentacji zawierającego

stempel i datę przyjęcia oraz podpis osoby przyjmującej dokument w imieniu ITP-PIB - w przypadku dokumentacji dostarczonej osobiście na nośniku danych (pen-drive, CD, DVD, itp.);

2) skan potwierdzenia nadania przesyłki do ITP-PIB z pieczętą i datą podmiotu nadającego, np. Poczty Polskiej, w którym nadawcą jest podmiot ubiegający się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, a adresatem jest ITP-PIB - w przypadku dokumentacji wysłanej za pomocą przesyłki poleconej;

3) urzędowe poświadczenie przedłożenia (UPP) lub urzędowe poświadczenie odbioru (UPO), w którym nadawcą jest podmiot ubiegający się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, a adresatem jest ITP-PIB - w przypadku dokumentacji wysłanej za pomocą ePUAP;

4) kopię maila, w którym została przekazana dokumentacja przyrodnicza przez podmiot ubiegający się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych na adres dokumentacje2023@itp.edu.pl w przypadku dokumentacji wysłanej za pomocą poczty e-mail (a w kolejnych latach odpowiednio dokumentacje2024@itp.edu.pl, dokumentacje2025@itp.edu.pl, itd.).

2. ARiMR może uznać inne rodzaje dokumentów, niż wymienione w ust. 1, potwierdzających przesłanie dokumentacji przyrodniczej do ITP-PIB, o ile Agencja uzna takie dokumenty za wystarczający dowód tego przesłania.

3. Wytyczna dotyczy również przypadku, gdy podmiot ubiegający się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych nie posiadał dokumentacji przyrodniczej sporządzonej w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia realizacji danego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego lub w roku rozpoczęcia jego realizacji, a posiada dokumentację przyrodniczą sporządzoną najpóźniej w roku, w którym podmiot ubiegający się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych złożył wniosek o przyznanie drugiej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację tego zobowiązania, w ramach którego jest wymagane posiadanie tej dokumentacji.

IX.2. Wytyczna dotycząca przepisów zawartych w działaniach ochronnych obligatoryjnych i fakultatywnych określonych w PO lub PZO

ustanowionych dla obszarów Natura 2000

1. ARiMR uznaje, że przepis w PZO lub PO o treści cyt.: „Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego” odnosi się zarówno do realizacji zobowiązań rolno-środowisko-klimatycznych w zakresie Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020, jak i do nowych zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach odpowiednio Interwencji 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 lub Interwencji 3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 PS WPR 20232027 - w zależności od tego, czy zobowiązanie zostało podjęte w PROW 2014-2020 czy w PS WPR.
2. W przypadku realizacji zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych PS WPR, ARiMR powinna przyjąć za punkt odniesienia w PZO lub PO wymogi ww. interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych PS WPR (a nie PROW 2014-2020), natomiast dla zobowiązań podjętych w ramach PROW 2014-2020 ARiMR powinna przyjąć za punkt odniesienia wymogi Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020.

X. Wytyczne szczegółowe dotyczące przyznawania pomocy w ramach wsparcia inwestycji leśnych lub zadrzewieniowych realizowanych w ramach art. 69 lit. d rozporządzenia 2021/2115

Kontrola administracyjna w zakresie interwencji: I.10.11 Zalesianie gruntów rolnych, I.10.12 Tworzenie zadrzewień śródpolnych, I.10.13 Zakładanie systemów rolno-leśnych, I.10.14 Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych w pierwszym roku obejmuje sprawdzenie w terenie wykonania inwestycji niewytypowanych do kontroli na miejscu, w szczególności w zakresie interwencji I.10.12 i I.10.13.

XI. Wytyczne szczegółowe w zakresie warunkowości

1. Za okrywą ochronną gleby spełniającą normę GAEC 6 ARiMR uznaje m.in. okrywą roślinną (np.: uprawy ozime, trawy na gruntach ornych, międzyplony ozime - w tym

międzyplony uprawiane w ramach zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020, ścierniskowe, wsiewki, rośliny bobowate drobnonasienne oraz ich mieszanki z trawami), pozostawienie ścierniska, grunty pokryte resztkami poźniwnymi oraz samosiewami zebranej uprawy, mulczem, ugorem zielonym.

2. Weryfikację normy GAEC 7, w zakresie prowadzenia w ramach całego gospodarstwa takiej samej uprawy w plonie głównym na tej samej powierzchni w ramach działki ewidencyjnej nie dłużej niż 3 lata, ARiMR przeprowadza pierwszy raz w roku 2026, który będzie czwartym rokiem realizacji normy i jeżeli w latach poprzednich tj. 2025, 2024, 2023 była ta sama uprawa, to dopiero w roku 2026 ARiMR stwierdza niezgodność z zastrzeżeniem par. 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie norm.
3. Jeżeli rolnik w 2023 na potrzeby realizacji normy GAEC 8, w zakresie przeznaczenia co najmniej 4% gruntów ornych na poziomie gospodarstwa na obszary i elementy nieprodukcyjne, wskazał „ugór z uprawą” to ARiMR weryfikując zmianowanie w ramach normy GAEC 7 uwzględni tę uprawę.

Załącznik

Szczegółowe rodzaje uchybień dla odpowiednich minimalnych wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin

Wymogi	Rodzaj uchybienia
I. ODPOWIEDNIE MINIMALNE WYMOGI DOTYCZĄCE STOSOWANIA NAWOZÓW	
1. Niestosowanie w danym roku dawki nawozów naturalnych wykorzystywanych rolniczo zawierającej więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych – art. 105 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478, z późn. zm.), zwanej dalej „Prawem wodnym”.	1. Stwierdzono zastosowanie w danym roku dawki nawozów naturalnych wykorzystywanych rolniczo zawierającej więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych.

2. Opracowanie planu nawożenia azotem przez podmioty, które są zobowiązane do opracowania takiego planu – art. 105 a ust. 1 Prawa wodnego.	2. Stwierdzono brak opracowania planu nawożenia przez zobowiązane do tego podmioty.
3. Opracowanie w terminie pozwalającym na prawidłowe i bezpieczne stosowanie nawozów, nie później niż do dnia rozpoczęcia stosowania nawozów planu nawożenia azotem przez podmioty, które są zobowiązane do opracowania takiego planu – art. 105 a ust. 2 Prawa wodnego.	3. Stwierdzono, że podmiot odpowiedzialny za opracowanie planu nawożenia, opracował plan nawożenia azotem po dniu rozpoczęcia stosowania nawozów.
4. Opracowanie planu nawożenia azotem zawierającego rozplanowanie stosowania nawozów na poszczególnych działkach rolnych w gospodarstwie rolnym, z uwzględnieniem potrzeb pokarmowych roślin w warunkach danego siedliska przez podmioty, które są zobowiązane do opracowania takiego planu – art. 105 a ust. 3 Prawa wodnego.	4. Stwierdzono opracowanie planu nawożenia azotem bez rozplanowania stosowania nawozów na poszczególnych działkach rolnych w gospodarstwie rolnym, lub bez uwzględnienia potrzeb pokarmowych roślin w warunkach danego siedliska.
5. Stosowanie przez podmioty obowiązane do opracowania planu nawożenia azotem nawozów w dawkach nieprzekraczających dawek określonych w tym planie – art. 105 a ust. 8 Prawa wodnego.	5. Stwierdzono, że podmioty obowiązane do opracowania planu nawożenia azotem zastosowały nawozy w dawkach przekraczających dawki określone w planie nawożenia.
6. Przechowywanie planu nawożenia azotem w gospodarstwie rolnym przez 3 lata od dnia zakończenia stosowania nawozów na podstawie tego planu – art. 105 a ust. 9 Prawa wodnego.	6. Stwierdzono nieprzechowywanie planu nawożenia azotem w gospodarstwie rolnym przez 3 lata od dnia zakończenia stosowania nawozów na podstawie tego planu.
7. Stosowanie przez podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 Prawa wodnego, które nie są obowiązane do opracowania planu nawożenia azotem, nawozów w dawkach nieprzekraczających maksymalnych dawek nawozów azotowych dla upraw w plonie	7. Stwierdzono zastosowanie przez podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 Prawa wodnego, które nie są obowiązane do opracowania planu nawożenia azotem, nawozów w dawkach przekraczających maksymalne dawki nawozów azotowych dla

głównym określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 106 ust. 4 Prawa wodnego dla plonów uzyskiwanych w warunkach uregulowanego odczynu gleby, zbilansowanego nawożenia azotem, fosforem i potasem i stosowania integrowanej ochrony roślin – art. 105c ust. 1 Prawa wodnego.	upraw w plonie głównym określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 106 ust. 4 Prawa wodnego dla plonów uzyskiwanych w warunkach uregulowanego odczynu gleby, zbilansowanego nawożenia azotem, fosforem i potasem i stosowania integrowanej ochrony roślin – art. 105c ust. 1 Prawa wodnego.
8. Opracowanie planu nawożenia azotem w terminie pozwalającym na prawidłowe i bezpieczne stosowanie nawozów, nie później niż do dnia rozpoczęcia stosowania nawozów przez podmioty, o których mowa w art. 105c ust. 1 Prawa wodnego, które zgodnie z art. 105c ust. 2 tej ustawy, opracowały plan nawożenia azotem –art. 105c ust. 2 w zakresie odwołania do art. 105a ust. 2 Prawa wodnego.	8. Stwierdzono opracowanie planu nawożenia azotem w terminie innym niż pozwalający na prawidłowe i bezpieczne stosowanie nawozów, później niż do dnia rozpoczęcia stosowania nawozów przez podmioty, o których mowa w art. 105c ust. 1 Prawa wodnego, które zgodnie z art. 105c ust. 2 tej ustawy, opracowały plan nawożenia azotem –art. 105c ust. 2 w zakresie odwołania do art. 105a ust. 2 Prawa wodnego.
9. Opracowanie planu nawożenia azotem zawierającego rozplanowanie stosowania nawozów na poszczególnych działkach rolnych w gospodarstwie rolnym, z uwzględnieniem potrzeb pokarmowych roślin w warunkach danego siedliska przez podmioty, o których mowa w art. 105c ust. 1 Prawa wodnego, które zgodnie z art. 105c ust. 2 tej ustawy, opracowały plan nawożenia azotem – art. 105c ust. 2 w zakresie odwołania do art. 105a ust. 3 Prawa wodnego.	9. Stwierdzono opracowanie planu nawożenia azotem zawierającego rozplanowanie stosowania nawozów na poszczególnych działkach rolnych w gospodarstwie rolnym, bez uwzględnienia potrzeb pokarmowych roślin w warunkach danego siedliska przez podmioty, o których mowa w art. 105c ust. 1 Prawa wodnego, które zgodnie z art. 105c ust. 2 tej ustawy, opracowały plan nawożenia azotem – art. 105c ust. 2 w zakresie odwołania do art. 105a ust. 3 Prawa wodnego.
10. Stosowanie nawozów w dawkach nieprzekraczających dawek określonych w planie nawożenia azotem przez podmioty, o których mowa w art. 105c ust. 1 Prawa wodnego, które zgodnie z art. 105c ust. 2 tej ustawy, opracowały plan nawożenia azotem – art. 105c ust. 2 w zakresie odwołania do art. 105a ust. 8 Prawa	10. Stwierdzono stosowanie nawozów w dawkach przekraczających dawki określone w planie nawożenia azotem przez podmioty, o których mowa w art. 105c ust. 1 Prawa wodnego, które zgodnie z art. 105c ust. 2 tej ustawy, opracowały plan nawożenia azotem – art. 105c ust. 2 w zakresie odwołania do art. 105a ust. 8

wodnego.	Prawa wodnego.
11. Przechowywanie planu nawożenia azotem w gospodarstwie rolnym przez 3 lata od dnia zakończenia stosowania nawozów na podstawie tego planu, przez podmioty, o których mowa w art. 105c ust. 1 Prawa wodnego, które zgodnie z art. 105c ust. 2 tej ustawy, opracowały plan nawożenia azotem – art. 105c ust. 2 w zakresie odwołania do art. 105a ust. 9 Prawa wodnego.	11. Stwierdzono nieprzechowywanie planu nawożenia azotem w gospodarstwie rolnym przez 3 lata od dnia zakończenia stosowania nawozów na podstawie tego planu, przez podmioty, o których mowa w art. 105c ust. 1 Prawa wodnego, które zgodnie z art. 105c ust. 2 tej ustawy, opracowały plan nawożenia azotem – art. 105c ust. 2 w zakresie odwołania do art. 105a ust. 9 Prawa wodnego.
12. Stosowanie komunalnych osadów ściekowych zgodnie z zaleconymi dawkami, ustalonymi zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 23) – § 3 tego rozporządzenia.	12. Stwierdzono stosowanie komunalnych osadów ściekowych niezgodnie z zaleconymi dawkami, ustalonymi zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 23) – § 3 tego rozporządzenia.
13. Opracowanie planu nawożenia azotem albo obliczanie maksymalnych dawek azotu, o których mowa w Programie działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 Prawa wodnego – rozdział 1.5. ust. 5 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz. U. poz. 244), zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie programu działań”.	13. Stwierdzono nieopracowanie planu nawożenia azotem albo nieobliczenie maksymalnych dawek azotu, o których mowa w Programie działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 Prawa wodnego – rozdział 1.5. ust. 5 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz. U. poz. 244), zwanego dalej „rozporządzeniem w

	sprawie programu działań”.
14. Opracowanie planu nawożenia azotem zgodnie ze zbiorem zaleceń dobrej praktyki rolniczej na podstawie składu chemicznego nawozów oraz potrzeb pokarmowych roślin i zasobności gleb uwzględniających stosowane odpady, ścieki wykorzystywane rolniczo i nawozy – rozdział 1.5. ust. 7 załącznika do rozporządzenia w sprawie programu działań.	14. Stwierdzono opracowanie planu nawożenia azotem niezgodnie ze zbiorem zaleceń dobrej praktyki rolniczej.
15. Uprawa roślin z listy upraw intensywnych określonych w załączniku nr 7 do Programu, których uprawa na powierzchni powyżej 50 ha, w gospodarstwach rolnych o powierzchni powyżej 100 ha użytków rolnych, zgodnie z art. 105a ust. 1 pkt 2 Prawa wodnego, obliuguje podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 Prawa wodnego, do opracowania planu nawożenia azotem - rozdział 1.5. ust. 8 załącznika do rozporządzenia w sprawie programu działań.	15. Stwierdzono nieopracowanie planu nawożenia azotem przez podmioty, które są do tego zobligowane zgodnie z art. 105a ust. 1 pkt 2 Prawa wodnego.
16. Opracowanie planu nawożenia azotem z uwzględnieniem sposobu obliczania dawki nawozów azotowych mineralnych – uproszczonego bilansu azotu, który został określony w załączniku nr 8 do Programu, albo przy zastosowaniu programu nawozowego obejmującego wymagania dla uproszczonego bilansu azotu określonego w załączniku nr 8 do Programu, przez podmioty inne niż wymienione w art. 105a ust. 1 pkt 1 Prawa wodnego – rozdział 1.5. ust. 9 załącznika do rozporządzenia w sprawie programu działań.	16. Stwierdzono opracowanie planu nawożenia azotem bez uwzględnienia sposobu obliczania dawki nawozów azotowych mineralnych – uproszczonego bilansu azotu, który został określony w załączniku nr 8 do Programu, albo bez zastosowania programu nawozowego obejmującego wymagania dla uproszczonego bilansu azotu określonego w załączniku nr 8 do Programu, przez podmioty inne niż wymienione w art. 105a ust. 1 pkt 1 Prawa wodnego – rozdział 1.5. ust. 9 załącznika do rozporządzenia w sprawie programu działań.
17. W przypadku terenu o dużym nachyleniu: 1) rozdzielenie dawek nawozów azotowych	17. Stwierdzono, że w przypadku terenu o dużym

mineralnych, tak aby poszczególne dawki nie przekraczały 100 kg N/ha; 2) na gruntach ornych dokonano bezpośredniej aplikacji do gleby lub przyorano lub wymieszano z glebą nawozy, a w okresie wegetacyjnym roślin uprawnych – stosowano je przy największym zapotrzebowaniu roślin na azot; przyorania lub wymieszania z glebą dokonuje się w ciągu 4 godzin od zastosowania nawozu naturalnego, jednak nie później niż następnego dnia po jego zastosowaniu; 3) uprawianie działki rolnej w kierunku poprzecznym do nachylenia stoku, stosując odkładanie skiby w górę stoku, o ile pozwala na to wielkość i usytuowanie tej działki rolnej lub przy zastosowaniu konserwujących systemów uprawy zapobiegających wymywaniu, takich jak uprawa uproszczona, uprawa uproszczona pasowa lub uprawa zerowa, z tym że nie dotyczy to działki rolnej mniejszej niż 1 ha, na której stosuje się uproszczony system uprawy – rozdział 1.2.3. ust. 4 załącznika do rozporządzenia w sprawie programu działań.	nachyleniu: 1) nie rozdzielono dawek nawozów azotowych mineralnych, tak aby poszczególne dawki nie przekraczały 100 kg N/ha lub 2) na gruntach ornych nie dokonano bezpośredniej aplikacji do gleby lub nie przyorano lub nie wymieszano z glebą nawozów, a w okresie wegetacyjnym roślin uprawnych – nie stosowano ich przy największym zapotrzebowaniu roślin na azot; przyorania lub wymieszania z glebą dokonano później niż następnego dnia po jego zastosowaniu;; 3) nieuprawianie działki rolnej w kierunku poprzecznym do nachylenia stoku, niestosowanie odkładania skiby w górę stoku jeżeli pozwala na to wielkość i usytuowanie tej działki rolnej lub bez zastosowania konserwujących systemów uprawy zapobiegających wymywaniu, takich jak uprawa uproszczona, uprawa uproszczona pasowa lub uprawa zerowa, z tym że nie dotyczy to działki rolnej mniejszej niż 1 ha, na której stosuje się uproszczony system uprawy – rozdział 1.2.3. ust. 4 załącznika do rozporządzenia w sprawie programu działań.

II. ODPOWIEDNIE MINIMALNE WYMOGI DOTYCZĄCE STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN

1. Przeciwdziałanie zniesieniu środków ochrony roślin na obszary i obiekty niebędące celem zabiegu z zastosowaniem tych środków oraz planowanie stosowania środków ochrony roślin z uwzględnieniem okresu, w którym ludzie będą przebywać na obszarze objętym zabiegiem – art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach	1. Nie przeciwdziałano zniesieniu środków ochrony roślin na obszary lub obiekty niebędące celem zabiegu z zastosowaniem tych środków lub stwierdzono, że stosowanie środków ochrony roślin zaplanowano bez uwzględnienia okresu, w którym ludzie będą przebywać na obszarze

ochrony roślin (Dz. U. z 2023 r. poz. 340, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o środkach ochrony roślin.	objętym zabiegiem.
2. Środki ochrony roślin mogą być stosowane w odległości od zbiorników i cieków wodnych mniejszej niż szerokość strefy buforowej, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia Komisji (UE) nr 547/2011 z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów w zakresie etykietowania środków ochrony roślin (Dz. Urz. UE L 155 z 11.06.2011, str. 176, z późn. zm.), wskazanej w etykietach tych środków, jeżeli zostaną określone warunki stosowania środków ochrony roślin w takiej odległości w przepisach wydanych na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy o środkach ochrony roślin – art. 35 ust. 2 ustawy o środkach ochrony roślin.	2. Stwierdzono, że środki ochrony roślin były stosowane w odległości od zbiorników i cieków wodnych mniejszej niż szerokość strefy buforowej, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia Komisji (UE) nr 547/2011 z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów w zakresie etykietowania środków ochrony roślin, wskazanej w etykietach tych środków, jeżeli nie zostały określone warunki stosowania środków ochrony roślin w takiej odległości w przepisach wydanych na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin.
3. Uwzględnienie integrowanej ochrony roślin w przypadku stosowania środków ochrony roślin oraz wskazanie sposobu realizacji wymagań integrowanej ochrony roślin w dokumentacji, o której mowa w art. 67 ust. 1 rozporządzenia nr 1107/2009, przez podanie przyczyny wykonania zabiegu środkiem ochrony roślin – art. 35 ust. 3 ustawy o środkach ochrony roślin.	3. Stwierdzono, że nie uwzględniono integrowanej ochrony roślin w przypadku stosowania środków ochrony roślin lub nie wskazano sposobu realizacji wymagań integrowanej ochrony roślin w dokumentacji (ewidencji zabiegów) przez podanie przyczyny wykonania zabiegu środkiem ochrony roślin.
4. Stosowanie działań lub metod niechemicznych w zakresie integrowanej ochrony roślin, polegających na stosowaniu płodozmianu, terminu siewu lub sadzenia, lub obsady roślin, w sposób ograniczający występowanie organizmów szkodliwych – § 1 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18	4. Stwierdzono niestosowanie działań lub metod niechemicznych w zakresie integrowanej ochrony roślin, polegających na stosowaniu płodozmianu, terminu siewu lub sadzenia, lub obsady roślin, w sposób ograniczający występowanie organizmów szkodliwych – § 1 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i

kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin (Dz. U. poz. 505).	Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin (Dz. U. poz. 505).
5. Stosowanie działań lub metod niechemicznych w zakresie integrowanej ochrony roślin, polegających na stosowaniu agrotechniki w sposób ograniczający występowanie organizmów szkodliwych, w tym stosowanie mechanicznej ochrony roślin – § 1 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin.	5. Stwierdzono niestosowanie działań lub metod niechemicznych w zakresie integrowanej ochrony roślin, polegających na stosowaniu agrotechniki w sposób ograniczający występowanie organizmów szkodliwych, w tym niestosowanie mechanicznej ochrony roślin – § 1 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin.
6. Stosowanie działań lub metod niechemicznych w zakresie integrowanej ochrony roślin, polegających na wykorzystywaniu odmian odpornych lub tolerancyjnych na organizmy szkodliwe oraz materiału siewnego wytworzonego i poddanego ocenie zgodnie z przepisami o nasiennictwie – § 1 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin.	6. Stwierdzono niestosowanie działań lub metod niechemicznych w zakresie integrowanej ochrony roślin, polegających na wykorzystywaniu odmian odpornych lub tolerancyjnych na organizmy szkodliwe oraz materiału siewnego wytworzonego i poddanego ocenie zgodnie z przepisami o nasiennictwie – § 1 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin.
7. Stosowanie działań lub metod niechemicznych w zakresie integrowanej ochrony roślin, polegających na stosowaniu nawożenia, nawadniania i wapnowania, w sposób ograniczający występowanie organizmów szkodliwych – § 1 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin.	7. Stwierdzono niestosowanie działań lub metod niechemicznych w zakresie integrowanej ochrony roślin, polegających na stosowaniu nawożenia, nawadniania i wapnowania, w sposób ograniczający występowanie organizmów szkodliwych – § 1 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin.
8. Stosowanie działań lub metod niechemicznych w zakresie integrowanej ochrony roślin, polegających na ochronie organizmów	8. Stwierdzono niestosowanie działań lub metod niechemicznych w zakresie integrowanej ochrony roślin, polegających na ochronie

pożytecznych oraz stwarzaniu warunków sprzyjających ich występowaniu, w szczególności dotyczy to owadów zapylających i naturalnych wrogów organizmów szkodliwych – § 1 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin.	organizmów pożytecznych oraz stwarzaniu warunków sprzyjających ich występowaniu, w szczególności dotyczy to owadów zapylających i naturalnych wrogów organizmów szkodliwych – § 1 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin.
9. Przeprowadzenie zabiegów chemicznej ochrony roślin w zakresie integrowanej ochrony roślin, uwzględniających dobór środków ochrony roślin w taki sposób, aby minimalizować negatywny wpływ zabiegów ochrony roślin na organizmy niebędące celem zabiegu, w szczególności dotyczy to owadów zapylających i naturalnych wrogów organizmów szkodliwych – § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin.	9. Stwierdzono przeprowadzenie zabiegów chemicznej ochrony roślin w zakresie integrowanej ochrony roślin, bez uwzględnienia doboru środków ochrony roślin w taki sposób, aby minimalizować negatywny wpływ zabiegów ochrony roślin na organizmy niebędące celem zabiegu, w szczególności dotyczy to owadów zapylających i naturalnych wrogów organizmów szkodliwych – § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin.
10. Przeprowadzenie zabiegów chemicznej ochrony roślin w zakresie integrowanej ochrony roślin, polegającej na ograniczaniu liczby zabiegów i ilości stosowanych środków ochrony roślin do niezbędnego minimum – § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin.	10. Stwierdzono przeprowadzenie zabiegów chemicznej ochrony roślin w zakresie integrowanej ochrony roślin, bez ograniczenia liczby zabiegów i ilości stosowanych środków ochrony roślin do niezbędnego minimum – § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin.
11. Przeprowadzenie zabiegów chemicznej ochrony roślin w zakresie integrowanej ochrony roślin, z uwzględnieniem przeciwdziałania powstawaniu odporności organizmów szkodliwych na środki ochrony roślin poprzez właściwy dobór i przemiennie stosowanie tych środków – § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju	11. Stwierdzono przeprowadzenie zabiegów chemicznej ochrony roślin w zakresie integrowanej ochrony roślin, bez uwzględnienia przeciwdziałania powstawaniu odporności organizmów szkodliwych na środki ochrony roślin lub bez właściwego doboru i przemiennego stosowania tych środków – § 1 ust. 2 pkt 3

Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin.	rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin.